

INFORMAČNÝ MATERIÁL

č. 12/2017

ODMEŇOVANIE UČITEĽOV V ESTÓNSKU, FÍNSKU, NEMECKU, POLSKU A VO VEĽKEJ BRITÁNII

Vypracovala: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD.

Oddelenie parlamentného výskumu a vzdelávania, Odbor Parlamentný inštitút K NR SR

Supervízor: RNDr. Katarína Kubišová, vedúca Oddelenia parlamentného výskumu a vzdelávania, Odbor Parlamentný inštitút K NR SR

Schválil: JUDr. Milan Hodás, PhD., riaditeľ Odboru Parlamentný inštitút K NR SR

Apríl 2017

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje použité v materiáli sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Parlamentného inštitútu a autora.

Anotácia

Cieľom predkladaného materiálu bolo zistiť detaily o spôsobe a výške odmeňovania učiteľov v rôznych častiach Európy. Zamerali sme sa najmä na spôsob určovania platov učiteľov, model ich nárastu, existenciu či neexistenciu príplatkov, výšku minimálnej, maximálnej a priemernej mzdy učiteľa.

Predkladaný materiál prináša súhrnné výsledky analýzy, vrátane relevantných tabuliek, približuje konkrétnu situáciu v daných štátoch s dôrazom na Anglicko a Wales.

Kľúčové slová

školsťvo, učiteľ, štátny zamestnanec, mzda a odmeňovanie učiteľov, nástupná mzda, priemerná mzda

ÚVOD	5
PRAKTICKÉ POZNATKY O ODMEŇOVANÍ V JEDNOTLIVÝCH ŠTÁTOCH	5
VEĽKÁ BRITÁNIA	5
ANGLICKO A WALES	6
Zárobky triednych učiteľov (Classroom teachers) v Anglicku a Walese	8
Priemerné nástupné platy absolventov na plný úväzok vo vybraných odboroch	10
SEVERNÉ ÍRSKO	11
ŠKÓTSKO	12
ESTÓNSKO	13
FÍNSKO	14
NEMECKO	15
POESKO	16
SLOVENSKO	17
ZÁVER (KOMPARÁCIA VÝSLEDKOV A STAV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE)	18
ZDROJE	19

ÚVOD

Pokúsili sme sa zodpovedať nasledujúce otázky zadávateľa:

1. Existujú tabuľkové platy?
2. Riadia sa platy učiteľov rovnakými pravidlami ako platy iných štátnych zamestnancov?
3. Aká je výška nástupného platu učiteľa?
4. Aký je vysoký nástupný plat učiteľa v porovnaní s priemernou mzdou a s priemerným nástupným platom absolventa VŠ?
5. Menia sa platy učiteľov v štátnych školách podľa regiónov? Majú učitelia napr. vyšší nástupný plat v regiónoch s vyššími nákladmi na život? Ak áno, je to tak aj u iných štátnych zamestnancov?
6. Ako rastie plat učiteľa? Na základe rokov praxe, kreditov, atestácií, inak?
7. Sú v plate učiteľa pohyblivé zložky – bonus za výsledky, osobné ohodnotenie, iné?
8. Zohľadňujú platy výsledky učiteľa alebo školy?

Z analyzovaných štátov sme sa najpodrobnejšie zamerali na Veľkú Britániu, najviac na Anglicko a Wales, ktoré prešli v tomto smere pomerne nedávno, v roku 2013, rozsiahlou reformou. Pre porovnanie ostatných štátov nám slúžil najmä relevantný dokument Európskej komisie, z ktorého sme vyňali podstatné fakty o fungovaní systému, a tiež tabuľky približujúce výšku platov učiteľov. Pri výpočte orientačnej hrubej ročnej priemernej mzdy v národnom hospodárstve sme vychádzali z údajov o priemernej mesačnej mzde národných štatistických úradov zväčša za jún/júl 2016, ktorý sme vynásobili 12. (Aby sme zjednotili jednotlivé dostupné relevantné údaje za všetky štáty v mene euro za rovnaké obdobie.)

PRAKTICKÉ POZNATKY O ODMEŇOVANÍ V JEDNOTLIVÝCH ŠTÁTOCH

VEĽKÁ BRITÁNIA

Vo Veľkej Británii existujú samostatné modely pre 1. Anglicko a Wales, 2. Severné Írsko, 3. Škótsko. Platové rozpätie vo verejnom školstve sa určuje na centrálnych, národných, úrovniach všetkých troch častiach Veľkej Británie (podľa Dokumentu School Teachers' Pay and Conditions Document), v Anglicku a Walese pri spolurozhodovaní škôl o stúpaní konkrétneho učiteľa na platovej škále. Tzv. akadémie špecifické pre Anglicko majú moc samy rozhodovať o platovom rozpätí. Severné Írsko a Škótsko majú rovnakú platovú škálu pri všetkých typoch škôl (platové minimum a maximum je rovnaké pre učiteľa v škôlke ako na strednom stupni).

Súkromné nezávislé školy môžu prijať rôzne platové opatrenia a platy učiteľov sa môžu výrazne odlišovať. V Spojenom kráľovstve majú súkromné nezávislé školy úplnú voľnosť pri stanovení základných platov.

Na dosiahnutie maximálneho platu učiteľa vo verejnom sektore, ktorý je približne o 30 percent vyšší ako minimálny, je potrebné odpracovať v priemere 6 rokov v Škótsku a 10 rokov v Severnom Írsku; nový model pre Anglicko a Wales priniesol nárast platov spojený

s výkonom, nie s počtom odpracovaných rokov. Je tu relatívne nízky ročný rast priemerných platov (centrálne odporúčané zväčša 1 %).

Finančné príplatky (resp. vyššie platové rozpätie) sa odvíjajú od geografickej polohy škôl, v ktorých učitelia pracujú. Ide o stimuly s cieľom podporiť učiteľov vo výbere pozície v odľahlých alebo vidieckych oblastiach. Anglicko a Wales kompenzujú učiteľom prácu v hlavnom meste, resp. v oblasti s nadpriemernými životnými nákladmi.

Učitelia získavajú dodatočné platby za prácu nadčas, t. j. pracovný čas, ktorý prekračuje počet pracovných hodín stanovených v zmluve o zamestnaní alebo prevádzkových podmienkach. Príplatky existujú aj za nadpriemerné výsledky, za prácu so žiakmi so špeciálnymi potrebami, za aktivity nad rámec učebných osnov, za zvýšenie kvalifikácie či za ďalšie povinnosti (funkcie) učiteľa.

Priemerná hrubá ročná mzda v hospodárstve v roku 2016 je (2536 x 12) 30 432 eur.

ANGLICKO A WALES

Nové opatrenia pre stanovovanie učiteľských platov nadobudli účinnosť v septembri 2013 a sú zahrnuté v dokumente Platy školských učiteľov a ďalšie podmienky (STPCD) 2013 ([School Teachers' Pay and Conditions Document \(STPCD\) 2013](#)). Vydané tiež boli rezortné odporúčania na tému Posúdenie a revízia prístupu vašej školy k platu učiteľov ([Reviewing and revising your school's approach to teachers' pay](#)) s cieľom pomôcť školám a riaditeľom začleniť tieto zmeny do svojej mzdovej politiky. Od tohto roku sa zvyšovanie platov odvíja od výsledkov učiteľa, nie od dĺžky jeho pôsobenia. Navyše pokiaľ škola nedosiahne dobré výsledky v Ofsted kontrole (orgán, ktorý ma na starosti inšpekciu škôl), môžu byť platy učiteľov zmrazené.

Hlavné zmeny z roku 2013 sú nasledujúce:

- rast platov je sa napojil na výkon, a nie na počet odpracovaných rokov
- školy môžu zvyšovať plat jednotlivým učiteľom odlišnou sadzbou na základe ich výkonnosti
- existujú nové kritériá prechodu zo základného (hlavného, main) do horného (upper) platového rozpätia namiesto prahového testu
- zavádza sa platová škála pre vedúcich/popredných odborníkov (leading practitioners), ktorí si budú zlepšovať pedagogické zručnosti naprieč profesiou
- viac slobody pre školy nastaviť počiatočné platy nových učiteľov na škole
- školy sa už nebudú musieť prispôbovať súčasnému platu učiteľa pri náboře personálu
- zavádza sa nové vyučovanie na dobu určitú a učiteľský príspevok (TLR3)

Dosah na školy

Od septembra 2013 by školy mali posúdiť a revidovať prístup k odmeňovaniu a oceňovaniu pri potrebe:

- stanoviť, ako bude vývoj odmeňovania spojený s výkonom učiteľa
- zabezpečiť, aby všetci zapojení do procesu chápali, prečo a ako sa rozhoduje o platoch
- odstrániť akékoľvek zmienky o ročných nárastoch platov

Tomuto je nápomocný oficiálny model platobnej politiky ([model pay policy](#)).

Školy môžu prihliadať na nasledujúce regulácie v oceňovaní:

1. [The Education \(School Teachers' Appraisal\) \(England\) Regulations 2012](#)
2. [The School Teacher Appraisal \(Wales\) Regulations 2011](#)
3. [Department's model appraisal policy](#)

Riadiace orgány musia zabezpečiť, aby opatrenia v prístupe k oceňovaniu boli transparentné a vhodné. (V tejto súvislosti sa ponúkal kurz, výcvik pre riaditeľov škôl). Ak by školy nekonali podľa nového systému, dôjde k rozporu s ich zákonnými povinnosťami. Ak školy nebudú používať svoj rozpočet na zamestnancov tak, aby diferencovali medzi učiteľmi podávajúcimi dobré a slabé výkony, bude to mať vplyv na ich výsledky v Ofsted ratingu v oblasti kvality vedenia a riadenia školy.

Vplyv na učiteľa

Prvý zvýšený plat závislý od výkonu učiteľa bol vyplatený v septembri 2014, na základe hodnotiaceho cyklu, ktorý sa začal v septembri 2013.

Bude úlohou škôl, aby rozhodli, ako prepojiť rast plátov s hodnotením a kritériami. Očakáva sa, že učelia sa budú posudzovať na základe viacerých kritérií a podľa ich širšieho príspevku k chodu školy, a nie iba podľa výsledkov skúšky (exam results).

Tieto zmeny umožňujú školám platiť učiteľov v súlade s ich výkonom, nepodporujú rast rovnakým dielom. Najúspešnejší učelia budú môcť rásť platovo rýchlejšie.

Školy môžu rozvíjať aj vlastné kritériá rozhodovania, kedy si kvalifikovaný učiteľ zaslúži, aby sa posunul do horného platového rozpätia (upper pay range). Nové kritériá pre dosiahnutie horného rozpätia sú stanovené v revidovanom dokumente [STPCD](#).

Zdroj: <https://www.gov.uk/government/news/teachers-pay-changes-since-september-2013>

Väčšinu verejne financovaných škôl tvoria tzv. maintained schools, teda školy podporované a dozorované štátom. Tie sa riadia centrálnymi stanovenými platovými rozpätiami. Tzv. akadémie špecifické pre Anglicko (cca 57 % stredných škôl a 11 % základných škôl) majú moc samy rozhodovať o platovom rozpätí.

Súkromné nezávislé školy si samy určujú platovú škálu.

Dobrá výkonnosť vo výučbe alebo výsledky študentov: Centrálna prijatá schéma zameraná na výkon dáva zároveň aj škole voľnosť pri rýchlosti rastu platu učiteľa.

Príplatky (príspevky) za povinnosti navyše: Stanovujú sa kombináciou rozhodnutia na centrálnej úrovni a rozhodnutia školy. Je dané samostatné platové rozpätie pre odborníkov, tzv. leading practitioners. Existujú príplatky za tzv. Teaching and Learning Responsibilities (TLR) vo výške 2 587 – 12 643 libier ročne. Odmeňovať navyše môžu školy aj učiteľov v súvislosti s ich ďalším vzdelávaním.

Geografické hľadisko (vysoké náklady na bývanie, nevýhody alebo vzdialená oblasť): Rámec sa stanovuje na centrálnej úrovni. Mierne sú zvýhodnené platy učiteľov v okrajových častiach Anglicka. Odlišujú sa aj platy v tzv. vonkajšom a vnútornom Londýne ako v aglomerácii s najvyššími nákladmi na život. V oboch prípadoch sú platy vyššie (u vnútorného Londýna najvyššie) v porovnaní so zvyškom krajiny.

Výučba žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami alebo za náročných podmienok: Poskytujú sa centrálné stanovené príplatky 2 043 – 4 034 libier ročne. Školy môžu poskytovať aj ďalšie benefity.

Nadčasy a aktivity nad rámec učebných osnov: Rozhodujú školy.

Ročné hrubé mzdy plne kvalifikovaných učiteľov na plný úväzok vo verejných školách v roku 2014/2015

Základný zákonný plat a priemerný aktuálny plat v predškolskom, v základnom a strednom stupni

Annual gross salaries of full time fully qualified teachers in public schools							
	Basic statutory salary				Average actual salary		
	Minimum		Maximum			GBP	EUR
	GBP	EUR	GBP	EUR			
Pre-primary	22 023	28 274	37 496	48 140	Pre-primary/primary (maintained)	32 500	41 726
Primary level (maintained schools)	22 023	28 274	37 496	48 140			
Primary academies (England only)	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Primary academies (England only)	31 000	39 800
Secondary level (maintained schools)	22 023	28 274	37 496	48 140	Secondary (maintained)	36 300	46 604
Secondary academies (England only)	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Not applicable	Secondary academies (England only)	35 600	45 705

Zdroj (pre všetky modré tabuľky): *Teachers' and School Heads' Salaries and Allowances in Europe 2014/15*. Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, European Commission, Brussel 2015.

Zárobky triednych učiteľov (Classroom teachers) v Anglicku a Walese
s platnosťou od septembra 2016, porovnanie s rokom 2015

	Anglicko a Wales		Okrajové časti Anglicka		Vnútrotný Londýn	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
platové rozpätie nekvalifik. učiteľov						
Minimum	16,298	16,461	17,368	17,542	20,496	20,701
Maximum	25,776	26,034	26,843	27,112	29,970	30,270
základné plat. rozpätie						
Minimum	22,244	22,467	23,313	23,547	27,819	28,098
Maximum	32,831	33,160	33,909	34,249	37,862	38,241
horné platové rozpätie						
Minimum	35,218	35,571	36,287	36,650	42,756	43,184
Maximum	37,871	38,250	38,941	39,331	46,365	46,829
platové rozpätie popr. odborníkov						
Minimum	38,598	38,984	39,660	40,057	45,891	46,350
Maximum	58,677	59,264	59,743	60,341	65,978	66,638

Zdroj: <http://schoolsweek.co.uk/pay-scales-for-teachers-and-leaders-in-england-and-wales-from-september-2016/>

Pri najvyššej (8.) skupine odborných pozícií vo vnútrotnom (užšom) Londýne dosahuje platové rozpätie až 83,079 – 115,582 libier ročne.

Priemerné nástupné platy absolventov na plný úväzok vo vybraných odboroch

vyštudovaný odbor	mzda na poste v danej profesii	mimo profesie
Zubné lekárstvo	£30,432	—
Chemické inžinierstvo	£28,603	£17,187
Medicína	£28,191	—
Ekonomía	£28,157	£18,132
Veterinárna medicína	£26,872	—
Stavebníctvo	£26,286	£20,123
Elektro inžinierstvo	£26,146	£17,253
Matematika	£25,840	£17,108
IT	£25,203	£16,315
Fyzika a astronómia	£25,047	£15,847
Sociálna práca	£24,761	£15,365
Politika	£23,603	£19,911
Účtovníctvo a financie	£23,180	£17,806
Ošetrovateľstvo	£22,840	£18,221
Vzdelávanie	£21,896	£15,414
História	£21,621	£16,765
Poľnohospodárstvo a lesníctvo	£20,696	£17,071
Právo	£20,421	£16,939
Rekreácia a cestovný ruch	£20,130	£16,966
Angličtina	£20,065	£15,822
Psychológia	£19,927	£15,746
Architektúra	£19,864	£16,149
Umenie a dizajn	£19,669	£15,756
Divadlo, tanec, film	£19,659	£15,429
Komunikácia a médiá	£19,258	£15,630
Priemer	£22,984	£16,786

Zdroj: <http://www.thecompleteuniversityguide.co.uk/careers/what-do-graduates-do-and-earn/what-do-graduates-earn/>

Zdroj: HESA 2014 – 2015

Tieto dáta sú založené na výsledkoch *Prieskumu absolventov vysokých škôl v roku 2014 – 2015 (DLHE)*; prihliada sa na priemerné platy na plný úväzok absolventov prvého stupňa po vstupe do profesionálneho zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti.

V Severnom Írsku je centrálné určovaná platová škála, spoločná pre všetky úrovne vzdelávania. Stanovuje ju Odbor pre vzdelávanie Severného Írska.

Súkromné nezávislé školy si samy určujú svoje platové škály.

Počet rokov, ktoré musí učiteľ v priemere odučiť na dosiahnutie maximálnej základnej mzdy je 10.

Príplatky (príspevky) za povinnosti navyše: minimum 1 884 libier; maximum 12 150 libier. Sú na to centrálné stanovené škály, avšak školy si môžu vybrať kandidátov na konkrétne úlohy spojené s príplatkami a majú tiež určitú flexibilitu v rozhodovaní o ich oceňovaní. Školy môžu rozhodovať o dodatočnom odmeňovaní učiteľov za ich ďalšie dovzdelávanie.

Dobrý výkon vo výučbe alebo výsledky študentov: V prípadoch s vynikajúcim výkonom sa učiteľ môže posunúť až o dva stupne na platovej stupnici.

Výučba žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami alebo za náročných podmienok: Vypláca sa centrálné určený príplatok 2 041 – 4 033 libier ročne, školy si samy určujú jednotlivcov na takúto prácu.

Nadčasy a aktivity nad rámec učebných osnov: Platby za prácu navyše sa stanovujú dohodou medzi učiteľmi a riaditeľom.

Ročné hrubé mzdy plne kvalifikovaných učiteľov na plný úväzok vo verejných školách v roku 2014/2015

Základný zákon. plat a priemerný aktuálny plat v predškolskom, v základnom, strednom stupni a na gymnáziách

Annual gross salaries of full time fully qualified teachers in public schools							
	Basic statutory salary				Average actual salary		
	Minimum		Maximum			GBP	EUR
	GBP	EUR	GBP	EUR			
Pre-primary	22 022	28 273	37 495	48 138	Pre-primary level	37 742	48 456
Primary	22 022	28 273	37 495	48 138	Primary level	37 515	48 164
Secondary Schools	22 022	28 273	37 495	48 138	Secondary schools	39 286	50 438
Grammar schools	22 022	28 273	37 495	48 138	Grammar schools	39 990	51 342

Základný plat učiteľa na všetkých štátnych školách sa stanovuje centrálne, na národnej úrovni, a to Škótskym vyjednávacím výborom pre učiteľov.

Súkromné nezávislé školy majú voľnosť v určovaní platov.

Počet rokov, ktoré musí učiteľ v priemere odučiť na dosiahnutie maximálnej základnej mzdy je 6.

Príplatky

Geografická poloha (vysoké náklady na bývanie, znevýhodnená alebo vzdialená oblasť):
Centrálne stanovené pevné čiastky na okrajových školách a školách na vzdialených ostrovoch:
1 341 libier, 1 941 libier alebo 2 517 libier ročne.

Výučba žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami alebo za náročných podmienok:
centrálne stanovený „príspevok na aktivity nad rámec učebných osnov“, učiteľ je do nich zapojený maximálne 15 hodín týždenne, 8 049 libier ročne.

Ročné hrubé mzdy plne kvalifikovaných učiteľov na plný úväzok vo verejných školách v roku 2014/2015

Základný plat a priemerný aktuálny plat v predškolskom, v základnom, nižšom a vyššom strednom stupni

Annual gross salaries of full time fully qualified teachers in public schools						
	Basic statutory salary				Average	
	Minimum		Maximum		actual salary	
	GBP	EUR	GBP	EUR	GBP	EUR
Pre-primary	26 235	33 682	34 887	44 790	32 944	42 296
Primary	26 235	33 682	34 887	44 790	32 944	42 296
Lower secondary	26 235	33 682	34 887	44 790	32 944	42 296
Upper secondary	26 235	33 682	34 887	44 790	32 944	42 296

ESTÓNSKO

V Estónsku sú platy učiteľov určované na rôznych úrovniach. V predškolských zariadeniach je to na lokálnej úrovni, v ostatných na centrálnej úrovni. Vláda, lokálne authority a autorizovaní reprezentanti registrovaných školských odborov sa dohodnú na stanovení minimálnej mzdy obecných učiteľov v predškolskom stupni. Ak k dohode nedôjde, rozhodne vláda. Tá rozhoduje aj o minimálnej mzde štátnych učiteľov, ktorá je rovnaká pre všetky typy škôl (základných a stredných).

Medziročný nárast platov je aktuálny po reforme od roku 2013.

Súkromné nezávislé školy si samy určujú platy učiteľov. Platové opatrenia pre učiteľov v súkromne sektore je zvyčajne založené na rovnakých metódach výpočtu ako vo verejnom sektore.

Počet rokov, ktoré musí učiteľ v priemere odučiť na dosiahnutie max. základnej mzdy je 7 – 8.

Príplatky

Dobry výkon vo výučbe alebo výsledky študentov: Podľa dohody na lokálnej úrovni si stanovujú školy.

Povinnosti učiteľa navyše: Centrálne stanovených 10 % základného platu a podľa dohody na lokálnej úrovni.

Geografické hľadisko: Štartovacie príplatky pre učiteľov vo vidieckych oblastiach sú 12 782 eur v priebehu roka.

Výučba študentov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami alebo za náročných podmienok: Prídavky sú kalkulované ako 10 – 20 % zo základného platu.

Priemerná hrubá ročná mzda v roku 2016 je (1163 x 12) 13 956 eur.

Ročné hrubé mzdy plne kvalifikovaných učiteľov na plný úväzok vo verejných školách v roku 2014/2015

Základný plat a priemerný aktuálny plat v predškolskom, v základnom, na nižšom a vyššom strednom stupni

Annual gross salaries of full time fully qualified teachers in public schools			
	Basic statutory salary		Average actual salary EUR
	Minimum EUR	Maximum EUR	
Pre-primary	Not applicable	Not applicable	8 265
Primary	10 400	10 756	12 344
Lower secondary	10 400	10 756	12 344
Upper secondary	10 400	10 756	12 344

FÍNSKO

Vo Fínsku sa základné odmeňovania pedagógov rozhoduje na národnej úrovni ako súčasť kolektívnych zmlúv pre štátnych a obecných štátnych zamestnancov vo vzdelávacom sektore, a to na interval 1 – 3 rokov (v poslednom čase sa teda nezaznamenal medziročný nárast). Rokovania sa vedú medzi Odborovou organizáciou vzdelávania a miestnymi orgánmi zamestnávateľov.

Platy v súkromnom sektore: Platová stupnica a zmluvy pre učiteľov v súkromných dotovaných školách sa odlišujú od tých, ktoré sú vo verejných školách. Rozdiely v platoch sú však malé. Vo Fínsku neexistujú súkromné školy s právom vydávať certifikáty o kompletom vzdelaní.

Počet rokov, ktoré musí učiteľ v priemere odučiť na dosiahnutie maximálnej základnej mzdy je 20. Maximálna mzda sa kalkuluje ako minimálna mzda + všetky nárasty na základe odučených rokov. Ročná mzda sa kalkuluje ako 12,5-násobok mesačnej mzdy.

Príplatky

Geografická poloha: Centrálné určený príplatok 2,37 % zo základného platu.

Ostatné príspevky sa rozhodujú na lokálnej úrovni podľa príslušných zmlúv.

Priemerná hrubá ročná mzda v roku 2016 je (3380 x 12) 40 560 eur.

Ročné hrubé mzdy plne kvalifikovaných učiteľov na plný úväzok vo verejných školách v roku 2014/2015

Základný plat a priemerný aktuálny plat v predškolskom, v základnom, na nižšom a vyššom strednom stupni

Annual gross salaries of full time fully qualified teachers in public schools				
	Basic statutory salary		Average actual salary	
	Minimum EUR	Maximum EUR		EUR
Pre-primary	27 674	29 887	Pre-primary level	32 446
Primary	31 978	41 590	Primary level	43 977
Lower secondary	34 536	44 917	Lower secondary level	48 460
Upper secondary	36 623	48 487	Upper secondary level	54 275

NEMECKO

V Nemecku sú zodpovedné za stanovenie platov učiteľov škôl regionálne vlády každej krajiny, rozhoduje sa o nich teda na centrálnej krajinskej úrovni. Zákonné mzdy odrážajú priemer dát z jednotlivých krajín Nemecka pre štátnych zamestnancov zahŕňajúc všeobecné príplatky a špeciálne ročné platby.

Platy v súkromnom sektore: Učitelia na súkromných dotovaných školách musia mať pracovnú zmluvu, zahŕňajúcu povinnosti, podmienky odstúpenia alebo odvolania, nárok na dovolenku, dostatočné finančné odmeny a právo na budúce dôchodky. Týmto spôsobom by sa malo zabezpečiť, aby učitelia na súkromných dotovaných školách neboli v podstatne horšom postavení než učitelia verejných škôl, pokiaľ ide o ekonomické a právne istoty.

V Nemecku učitelia začínajú takmer pri vrchole svojej platovej stupnice.

Príplatky

Učitelia získavajú dodatočné platby za prácu nadčas, teda pracovný čas, ktorý prekračuje počet pracovných hodín stanovených v zmluve o zamestnaní alebo prevádzkových podmienkach. Hodinová sadzba za nadčasy sa zväčša definuje ako určité percento základného platu za hodinu.

Ostatné príplatky a odmeňovacia politika je v rukách jednotlivých krajín a nie je možné ich v tomto priestore špecifikovať.

Priemerná hrubá ročná mzda v roku 2016 je (3695 x 12) 44 340 eur.

Ročné hrubé mzdy plne kvalifikovaných učiteľov na plný úväzok vo verejných školách v roku 2014/2015

Základný plat a priemerný aktuálny plat v predškolskom, v základnom, na nižšom a vyššom strednom stupni

Annual gross salaries of full time fully qualified teachers in public schools			
	Basic statutory salary		Average actual salary
	Minimum	Maximum	
	EUR	EUR	EUR
Pre-primary	No data	No data	No data
Primary	43 097	56 811	No data
Lower secondary	47 731	63 013	No data
Upper secondary	50 383	70 277	No data

POLSKO

Platy vo verejnom školstve sa stanovujú na centrálnej úrovni. Oproti predošlému roku sa nezaznamenal medziročný nárast plátov.

Platy v súkromnom sektore: Základné zákonné platy v súkromných dotovaných a súkromných nezávislých školách sú definované v súlade so Zákonníkom práce, ako aj s pravidlami odmeňovania platných v jednotlivých štatútoch škôl.

Počet rokov, ktoré musí učiteľ v priemere odučiť na dosiahnutie maximálnej základnej mzdy je 20. Minimálna a maximálna mzda sa kalkuluje pre učiteľov s plnou minimálnou kvalifikáciou. 90 % učiteľov má však vyšší stupeň kvalifikácie a dostáva vyššie odmeny.

Príplatky

Odmeňovanie v súvislosti s ďalšou kvalifikáciou, dobrými výkonmi, prídavnými povinnosťami: Ďalší profesijný rozvoj je nevyhnutným predpokladom na kariérne povýšenie a zvýšenie platu. Špecifický je „motivačný stimul“ udeľovaný riaditeľom školy po dohode s miestnymi úradmi, resp. v súlade s miestnou politikou za dobré učenie, za zavedenie účinnej inovácie do učebných postupov, za vynikajúce vzdelávacie a pedagogické úspechy či za výnimočný výkon pri plnení úloh a povinností.

Geografická poloha: Centrálne stanovený príplátok 10 % zo základného hrubého ročného platu bez príplátok za odučené roky a 13. mesačný plat za prácu na vidieku alebo v obci s populáciou menej ako 5 000. Na lokálnej úrovni môže byť poskytnutý benefit na ubytovanie.

Nadčasy: Platba za každú hodinu nadčas.

Iné príplatky stanovené na lokálnej úrovni, resp. rozhodnutím riaditeľa školy.

Priemerná hrubá ročná mzda v roku 2016 je (972 x 12) 11 664 eur.

Ročné hrubé mzdy plne kvalifikovaných učiteľov na plný úväzok vo verejných školách v roku 2014/2015

Základný plat a priemerný aktuálny plat v predškolskom, v základnom, na nižšom a vyššom strednom stupni

	Annual gross salaries of full time fully qualified teachers in public schools					
	Basic statutory salary				Average actual salary	
	Minimum		Maximum		PLN	EUR
PLN	EUR	PLN	EUR			
Pre-primary	22 805	5 337	38 054	8 905	49 631	11 615
Primary	22 805	5 337	38 054	8 905	56 983	13 335
Lower secondary	25 687	6 011	43 390	10 154	57 903	13 550
Upper secondary	29 043	6 797	49 666	11 623	56 821	13 297

Priemerná hrubá ročná mzda v roku 2016 je (912 x 12) 10 994 eur.

Ročné hrubé mzdy plne kvalifikovaných učiteľov na plný úväzok vo verejných školách v roku 2014/2015

Základný plat a priemerný aktuálny plat v predškolskom, v základnom, na nižšom a vyššom strednom stupni

Annual gross salaries of full time fully qualified teachers in public schools			
	Basic statutory salary		Average actual salary
	Minimum EUR	Maximum EUR	EUR
Pre-primary	5 706	7 842	8 622
Primary	7 074	9 576	11 809
Lower secondary	7 074	9 576	11 809
Upper secondary	7 074	9 576	11 717

ZÁVER (KOMPARÁCIA VÝSLEDKOV A STAV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE)

Skúmali sme päť štátov, v rámci jedného z nich tri regióny. Všetky skúmané krajiny majú vo verejnom sektore stanovené základné zákonné platy učiteľov, a to prevažne na centrálnej – štátnej, národnej alebo krajinskej úrovni. Niektoré štáty majú stanovené základné zákonné mzdy rovnaké pre základné aj stredné školstvo (celá Veľká Británia, Estónsko), medzi nimi je aj Slovensko.

Vo väčšine skúmaných krajín existuje podľa dostupných údajov rast plátov odvíjajúci sa od počtu odpracovaných rokov, rôzni sa však priemerná dĺžka praxe potrebná na dosiahnutie maximálnej platovej hranice, a to od 6 rokov v Škótsku, až po 20 rokov vo Fínsku a Poľsku. Slovensko je v porovnaní s tým extrémom, pretože je tu potrebných odpracovať až 32 rokov. Naopak, pomerne nedávna reforma plátov v školstve Anglicka a Walesu priniesla zásadnú zmenu: na výkon a výsledky orientovaný rast plátov, kde sa počet odpracovaných rokov nezohľadňuje.

Väčšina súkromných škôl si reguluje platy slobodne, niekde je viazaná pritom štandardmi vyplývajúcimi z centrálnych dokumentov (Zákonník práce). Na Slovensku sú zákonné mzdy stanovené pri použití rovnakej metódy pre verejný, ako aj pre súkromný, štátom dotovaný sektor, podobne je to aj v Estónsku.

Väčšina štátov berie do úvahy geografický faktor, a poskytuje príspevky – stimuly s cieľom podporiť učiteľov vo výbere pozície v odľahlých alebo vidieckych oblastiach. Anglicko a Wales kompenzujú učiteľom prácu v hlavnom meste, resp. v oblastiach s nadpriemernými životnými nákladmi. V Slovenskej republike podobný stimul neexistuje.

Väčšina štátov ponecháva odmeňovanie za zvyšovanie kvalifikácie, dosiahnuté výsledky či za úlohy navyše na rozhodnutí lokálnych autorít respektíve riaditeľov škôl. V Anglicku a Walese existuje kategória „popredných odborníkov“, ktorí sú nadpriemerne plátovo ohodnotení (čo je stanovené na centrálnej úrovni). Na Slovensku môže učiteľ získať príplatok za to, keď je triednym učiteľom alebo zaúča začínajúcich zamestnancov.

Podobne je to tak s príplatkami za vyučovanie žiakov so špeciálnymi potrebami, resp. za náročných okolností. Na Slovensku sa tento faktor zohľadňuje iba v prípade, keď je v triede najmenej 30 % tzv. integrovaných žiakov a nemajú asistenta pedagóga, príspevky sú potom určované v súlade s vnútorným predpisom školy. Vo Veľkej Británii a Estónsku sú v takýchto prípadoch príplatky centrálné stanovené. Školy ešte môžu poskytnúť ďalšie benefity.

Slovenská republika má spomedzi skúmaných štátov najnižšiu priemernú mzdu v národnom hospodárstve (tvorí iba zhruba ¼ mzdy v Nemecku). Tesne za ňou je Poľsko, nasleduje Estónsko. Rádovo vyššie platy sú vo Veľkej Británii, Fínsku a Nemecku. Podobne je to aj s platmi učiteľov. Slovensko malo v roku 2014/15 zďaleka najnižšie priemerné aktuálne mzdy vo výške nedosahujúcej 12 000 eur ročne. Nasledovali Estónsko a Poľsko.

Bratislava 3. apríl 2017

ZDROJE

1. Teachers' and School Heads' Salaries and Allowances in Europe 2014/15. Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, European Commission, Brussel 2015. [online]. Dostupné na: https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/images/2/22/Teacher_salaries.pdf, overené 31. 3. 2017
2. Teachers' pay: changes since September 2013. [online]. Dostupné na: <https://www.gov.uk/government/news/teachers-pay-changes-since-september-2013>, overené 31. 3. 2017
3. Pay scales for teachers and leaders in England and Wales from September 2016 [online]. Dostupné na: <http://schoolsweek.co.uk/pay-scales-for-teachers-and-leaders-in-england-and-wales-from-september-2016/>, overené 31. 3. 2017
4. What Do Graduates Earn? [online]. Dostupné na: <http://www.thecompleteuniversityguide.co.uk/careers/what-do-graduates-do-and-earn/what-do-graduates-earn/>, overené 31. 3. 2017
5. Priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR v roku 2016. [online]. Dostupné na: https://slovak.statistics.sk/wps/wcm/connect/44421609-6e35-45ed-8f9c-79c04e47cd24/Priemerna_mesacna_mzda_zamestnanca_hospodarstva_SR_v_roku_2016.pdf?MOD=AJPERES&CVID=1GDZ7WJ, overené 31. 3. 2017